

Leader koostööprojekt „Arukad külad“

ÕPPEREISI PROGRAMM

17.-18. august 2021

Virumaa ja Järvamaa
VIKO – PAIK – JAP piirkond

17.august, teisipäev

9.15	Väljasõit ühise bussiga Mäo bussiterminalist Autod saab jätta valvega parklasse.
11.00 – 12.30	<p>Saabumisel kerge hommikusöök/varajane lõuna, paralleelselt esimese programmi osaga.</p> <p>Purtse Jõe Arenduskeskus, projekt Piirkonnaspetsiifiliste ühismarsruutide ja eksperimentaalajaloo õppeprogrammide käivitamine Purtse jõe alamjooksul.</p> <p>Ida-Virumaa on senini tuntud kui tööstuspiirkond ja sõdade tallermaa. Päris hästi on tööle hakanud Ida-Virumaa kui seiklusmaa kuvand. Ometi on maakond rikkalik ja põnev ka oma kultuuripärandi poolest, eriti hästi eristub Eesti kontekstis meie muinasajalugu. Kuigi Purtse jõe piirkond on üks Eesti unikaalsemaid ja kompaktsemaid arheoloogilis-geoloogiliste objektide piirkondi, pole ta sellisena laialt tuntud ning senini on see kohalik ressurss, mis oleks sisend nii turismi, ettevõtlusesse, haridusse kui ka kogukondlikusse tegevusse, kasutamata. Purtse jõe alamjooksul on muinasturismi arendamiseks head eeldused – kompaktsus ja objektide mitmekülgsus – mõlemad aspektid on olulised nii turismimarsruutide kui õppeprogrammide pakkumisel turistidele.</p> <p>Purtse Jõe Arenduskeskus, Virtuaalmuuseumi loomine</p> <p>Lüganuse kihelkonna ja nüüdse valla alade ajalugu varasemast ajast (aegade algusest) on suures osas kokku kogutud, see digitaliseeritakse ning luuakse virtuaalne muuseum, kus on talletatud läbi ajaloo olulised faktid, fotomaterjal ja lood. Ühtlasi seotakse see eelnevalt kirjeldatud õppeprogrammide ja matkamarsruutidega.</p> <p>Märksõnad – kvaliteetturism, teaduslik lähenemine, lihtsus, atraktiivsus, pärimus, ajalugu, kogukond, kohalik ressurss, targad lahendused, õuesõpe, piirkonna tugevused, väärindamine, digilahendused</p> <p>http://www.viko.ee/leader-lugu-perekonnakroonikast-oppeprogrammideni-luganuse-naitel/</p>
13.00 – 14.30	Aidu, väljasõit PAIK piirkonda Aidu veemaa külastus

	<p>Ainulaadse tausta Aidu veemaale annab asukoht, milleks on Kirde-Eesti oma kaevanduste ja tööstusliku minevikuga. Aidu karjäär on 1974. aastal avatud pealmaakaevandus Ida-Virumaal. Enne põlevkivikarjääri rajamist oli Aidu külakes inimasustus. Karjääri rajamisel kadusid Aidu, Aidu-Nõmme a Aidu-Liiva külad ning oma kodudest oli sunnitud lahkuma üle 200 perekonna.</p> <p>Ideed võtta kaevandamise tulemusena tekkinud tehismaastikud kasutusele aktiivse puhkuse paigana on arutatud alates 2000. aastast.</p> <p>2011. a kehtestati ala teemaplaneering ning toonane Maidla vald, Eesti Olümpiakomitee, Eesti Sõudeliit, Eesti Aerutamisföderatsioon ning Eesti Veemotoliit asutasid sihtasutuse Aidu Veespordikeskus, eesmärgiga luua kaasaegne veespordi- ja vabaajakeskus.</p> <p>Täna sel päeval korraldatakse Aidus veemotovõistlusi, valgusparvematku, kanuumatku ja muid veetegevusi. Lisaks on piirkonda loodud RMK lõkkekohad ja matkarajad, piirkonnas korraldatakse Alutaguse Matukaklubi eestvedamisel loodusmatku igal aastaajal. Aidu karjäär on seotud ka tuulepargi rajamise ideega.</p> <p>https://www.aidu.ee/</p> <p>Märksõnad – ajalugu, pärand, infrastruktuur, targad lahendused, kohaliku ressursi kasutamine, loodusturism, aktiivne puhkus, rahvusvaheline koostöö, väärimine, piirkonna tugevused.</p>
16.00	<p>Porkuni külakogukonna ja omavalitsuse ühine arendustegevus.</p> <p>Porkunis alustame piirkonna tutvustamist nostalgilises RETRO BAARIS (hiline lõunasöök): Porkuni järv - piiskopilinnus (1477) -mõis (1874) -paemuseum-hobused ja külaarendus. Tegemisi tutvustavad kohalikud tegijad ja omavalitsus.</p> <p>Märksõnad – ajalugu, pärand, infrastruktuur, kohaliku kogukonnaressursi kasutamine, aktiivne puhkus, koostöö, piirkonna tugevused.</p>
17.30	<p>Väike-Maarja taluturu tomimine ja ettevõtjate võrgustik.</p> <p>Väike Maarja Taluturg ja Georg Lurich, Ebavere. Väike-Maarja Põllumeeste Seltsi taluturule kui kogukonnateenusele on omistatud Põhja-Eesti kohaliku toidu märgis. Taluturul on avatud Põhja-Eesti kohaliku toidu müügilett. Taluturg võimaldab kohalikel tootjatel turustada väga väikeste kuludega oma tooteid.</p> <p>Georg Luri (Lurich) sündis 22. aprillil 1876 külas Väike-Maarjas, oli üks kolmest kõige kuulsamast eesti elukutselisest maadlejast Georg Hackenschmidt ja Aleksander Abergi kõrval.</p> <p>Aastasadu erilisena tuntud ja paljude pärimustega seotud Ebavere mägi ja selle ümbrus on hingerahu leidmiseks, hingekosutuse saamiseks ning jõu taastamiseks olnud alati sobiv paik.</p> <p>Pandivere kõrgustiku kõrguselt kolmanda mäe (146 m) kaunis looduses kulgevad tervisespordirajad. Füüsilise jõu ja vastupidavuse treenimise kõrval ei või unustada, et Ebavere on looduslik pühapaik – hiimägi – vaimne ruum oma reeglitega. Ebavere mägi on see koht, kus Henriku "Liivimaa kroonika" teatel sündis saarlaste suur jumal Tarapita.</p> <p>Märksõnad: kogukond, erinevate sektorite koostöö, ettevõtlikus maal.</p>
18.30	<p>Mittetulundusühingu tegevus UNESCO pärandi avalikkusele kättesaadavaks tegemisel.</p> <p>Võivere tuuleveski. Võivere tuulik on ainus Võivere mõisa säilinud hoone, mis on rekonstrueeritud külastuskeskuseks ning mis alates 2020. aasta suvest jahvatab lugu UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud Struve geodeetilise kaarest ning sellest, kuidas see maailma teadusajalugu muutnud töö on seotud Eesti ja Võivere tuulikuga. Mida see annab juurde piirkonnale.</p> <p>AO küla näkiuurimiskeskus ja kogukonnaköök (läbi sõites)</p> <p>Märksõnad: kogukond, pärand, maa-arhitektuur, kogukonnaturism, rahvusvahelised suhted</p>
20.30	Jäägri Villa

	Ettevõtte koostöö kogukonnaga – aktsioon kukeeseenel jm ettevõtmised Kohtumine projekti esindajate ja kohalike külaarendajatega. Märksõnad: kogukond, erinevate sektorite koostöö, ettevõtlus maal
	Õhtusöök ja majutus

18. august, kolmapäev

8.00	Hommiikusöök
9.00	Väljasõit
9.10 – 9.45	Järva-Madise Külaselts MTÜ Peale Albu valla ühinemist Järva vallaga (2017) oli vallal plaan Albu vallamaja maha müüa, mille peale aktiveerus kohalik kogukond ja moodustas Järva-Madise Külaseltsi, kes asus tegutsema endise vallamaja ruumides, uudsena loodi omaalgatuslik raamatukogu. Egert Kaarlep, juhatuse liige Märksõnad: kogukond, kogukonnateenused, noorte eestvedamine
10.00 – 10.30	Järva- Jaani Veetorn, kus toimetavad hakkajad noored mehed – mittetulundusühing ORINA SELTSIMEHED Tegemist on vana Järva-Jaani Kutsekooli Veetorniga, mis üsna peale ehitust jäi kasutusest välja. Veetorn on rajatud viiekümnendatel aastatel ja kasutuna seisnud juba pea 50 aastat. <u>Seltsi eestvedaja Andreas Sapas tutvustab nende tegevusi nii:</u> Ühingu juriidiline keha on küll loodud paar aastat tagasi, kuid sama seltskond on ennast nimetanud Orina Seltsimeesteks ja korraldanud erinevaid ettevõtmisi juba pea 15 aastat. Seltsimeestel on traditsioon korraldada kaks korda aastas väljasõite Eesti eripaigus, tutvudes erinevate ettevõtete ja kultuurisündmustega. Järjest enam oli soov panustada kogukonna arengusse. Soov oli sedavõrd tugev, et 2019 aasta alguses ostime Järva Vallavalitsuselt Orina piirkonnas asuva Veetorni ning seadsime endale eesmärgiks kinnistu ja hoone täielikult korrastada ja pakkuda tornis lisandväärtust. Kõige atraktiivsemaks pidasime vaatetorni, kus on võimalik üles seada näituseid, nt veetornide ajaloo kohta. Oleme juba heakorrastanud kinnistulikvideerisime ohtlikud puud ja juurisime kännud, rajasime kinnistule kõvakattega tee ja väikese parkla, likvideerisime tornist kõik ohtliku ja ebavajaliku, paigaldasime uue ukse, ehitasime uue katuse, mis on identne hoone vana katusega. Tulevikus soovime enda tegevustesse rohkem kaasata noori, et neil tekiks huvi piirkonna vastu ja samas see soodustaks noorte maale jäämist. Meie tugevuseks on inimesed. Liikmed on ühtehoidvad, ettevõtlikud ja liikmeskonnas on palju erineva eluala esindajaid, mis teeb meie planeeritud tegevuste teostamise oluliselt lihtsamaks. Kõik meie 15 liiget on ühingus aktiivsed ja panustavad igapäevaselt. Et katta erinevate ettevõtmiste kulutusi ja arendada Veetorni, kogume igakuiselt liikmemaksu, mis on määratud üldkogul ühehäälselt. Andreas Sapas, seltsi esindaja Märksõnad: kogukond, pärand, maa-arhitektuur, kogukonnaturism
10.40 – 12.00	Järva-Jaani vanatehnika varjupaik

	<p>http://jjmuuseum.ee/vanatehnika-varjupaik/</p> <p>Võimalik jalutuskäik väljas ja muuseumide keskuse külastus Järva-Jaani on alev, kus on mitu muuseumit. 15. novembril 2019. aasta avati Vanatehnika muuseumide keskus, mis koondas seni alevis laiali olevate muuseumide tegevuse ühte kohta -Järva-Jaani põhjapiirkonda ehk endise Orina mõisa maadele.</p> <p>http://jjmuuseum.ee/</p> <p>Tuve Kärner, muuseumipapa</p> <p>Märksõnad: vanatehnika, kultuurilugu, turism</p>
12.20 – 13.10	<p>MTÜ Energia- Ja Tervisekeskus, Peetri alevik Järva vald</p> <p>Investeeringud külakeskuses ning endise vallamaja kasutusvõimalused</p> <p>Getter Klaas, juhatuse liige</p> <p>Märksõnad: kogukonna kaasamine, uudsed lahendused, vabaaja tegevused</p>
13.30 – 15.00	<p>MTÜ Valgma Külaselts</p> <p>http://www.valgmaselts.ee/</p> <p>Valgma külamaja tutvustus, Valgma ridakülapäevad jm ettevõtmised</p> <p>Lõuna Hindreku Turismitalu Veinikambris koos aruteluga „Ettevõtluse ja kogukonna koostöö valud ja võlud“</p> <p>Tuuli Klementa, seltsi esindaja</p> <p>Märksõnad: kogukond, erinevate sektorite koostöö, ettevõtlus maal</p>
15.10	Mäo bussiterminal

* Korraldajad jätavad õiguse teha vajadusel programmis muudatusi